

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 278/2013-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. mája 2013 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti W. s. r. o., B., zastúpenej advokátom JUDr. S. D., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Cb/142/2010 a jeho uznesením z 2. apríla 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti W. s. r. o., o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. mája 2013 faxom a následne 10. mája 2013 poštou doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti W. s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho

základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Cb/142/2010 a jeho uznesením z 2. apríla 2013 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla, že v konaní vedenom okresným súdom proti obchodnej spoločnosti N., s. r. o., B. (ďalej len „žalovaná“, v citáciách aj „žalovaný“), sa domáha zaplata sumy 481 046,27 € z titulu nárokov vzniknutých v dôsledku predčasného skončenia lízingovej zmluvy zo strany žalovanej.

Potom, ako sťažovateľka deklarovala svoje majetkové pomery, požiadala o oslobodenie od súdnych poplatkov, na základe čoho jej okresný súd uznesením č. k. 25 Cb/142/2010-186 z 3. novembra 2011 toto oslobodenie priznal v rozsahu nad sumu 1 000 €.

Uznesením č. k. 25 Cb/142/2010-286 z 2. apríla 2013 jej však okresný súd uložil povinnosť zložiť preddavok na trovy konania v sume 24 052,31 € do 30 dní odo dňa právoplatnosti tohto uznesenia. Sťažovateľka sa domnieva, že napadnutým uznesením boli porušené jej v petite sťažnosti označené práva, a to v dôsledku „*extrémne nesprávnej interpretácie konkrétnej právnej normy*“, ako aj postupu konajúceho súdu predchádzajúcemu vydaniu napadnutého uznesenia, čo pre ňu znamená odňatie možnosti konať pred súdom. Poukazuje na to, že finančné prostriedky na úhradu okresným súdom určenej sumy preddavku objektívne nemá, čo síce v konečnom dôsledku už predtým okresný súd konštatoval, avšak napriek tomu jej bola táto povinnosť bez toho, aby boli opätovne skúmané jej aktuálne majetkové pomery, uložená. Sťažovateľka poznamenáva, že okresný súd nezvážil, aký dopad na ňu bude mať uloženie tejto povinnosti a jej prístup k súdu, čím pre ňu *de facto* vytvoril „*nezvratnú situáciu, v ktorej bude súdne konanie zastavené pre nezaplatenie súdneho poplatku*“.

Sťažovateľka považuje „za neprijateľné, aby všeobecný súd takýmto spôsobom aplikoval § 141a ods. 1 OSP bez toho, aby zväžil jeho možný dopad do majetkovej sféry sťažovateľa a jeho práva na slobodný prístup k súdu. Sťažovateľ po nezložení preddavku totiž bude v zmysle § 141a ods. 1 OSP sankcionovaný zastavením prebiehajúceho súdneho konania, pričom uplatnenie jeho peňažného nároku voči žalovanému bude definitívne zmarené. Je neprijateľné, aby v právnom štáte bola v procesnom predpise tvorená akákoľvek prekážka, brániaca účastníkovi v slobodnom prístupe k súdu. Všeobecný súd je povinný primárne chrániť základné práva a slobody formulované v Ústave SR a až následne aplikovať procesné ustanovenia ústavne súladným spôsobom. Mechanickú aplikáciu § 141a ods. 1 OSP nemožno považovať za ústavne súladnú, nakoľko minimálne v sťažovateľovej situácii vytvára nespravodlivý nepomer medzi účastníkmi konania, pričom žalovanému poskytuje neodôvodnenú výhodu, v dôsledku ktorej sa môže zbaviť svojej peňažnej povinnosti voči sťažovateľovi. Sťažovateľ sa tak bez svojej viny nemusí domôcť spravodlivého rozhodnutia vo svojej veci, nakoľko Okresný súd Bratislava II pri vydaní napadnutého rozhodnutia vytvoril prekážku ďalšieho postupu v konaní, ktorá je nezlučiteľná s právom na spravodlivé súdne konanie.“

Sťažovateľka argumentuje aj tým, že okresným súdom určená suma preddavku je neadekvátna okolnostiam danej veci, keďže „zodpovedá cca 17 úkonom právnej služby, pričom dosiahnutie až takého počtu úkonov pri súdnom spore nie je zrejme možné racionálne očakávať“. Ďalej poukazuje na to, že v jej právnej veci „bolo aplikovateľnou právnou normou ustanovenie § 141a ods. 1 OSP. Nakoľko Okresný súd Bratislava II vykonal krajne nesprávnu interpretáciu ustanovenia § 141a ods. 1 OSP, pričom ho aplikoval do takej miery, ktorá zjavne odporuje pravidlám formálnej a právnej logiky, flagrantne tým porušil princíp legality v zmysle čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, princíp právnej istoty účastníka konania, pričom sťažovateľa vystavil extrémnej nespravodlivosti sprevádzanej objektívne nasledujúcim procesným neúspechom v konaní.

Sťažovateľ má aj vzhľadom na ustanovenie čl. 1 ods. 1 Ústavy SR právo, aby Okresný súd Bratislava II konal predvídateľne a v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi. Uvedený súd však vydal rozhodnutie, ktoré je v zjavnom rozpore so správnu

aplikáciou § 141a ods. 1 OSP, a tak jeho rozhodnutím nemohlo byť zachované právo sťažovateľa na spravodlivý proces a základné právo na súdnu ochranu.“.

Vzhľadom na uvedené a taktiež s poukazom na judikatúru ústavného súdu považuje sťažovateľka napadnuté uznesenie za „*zjavne arbitrárne, v dôsledku čoho neudržateľne zasahuje do základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces (tieto okolnosti zakladajú dôvodnosť podanej sťažnosti, a to v súlade so závermi ÚS SR prezentovanými v náleze I. ÚS 112/2012)*“.

Sťažovateľka s poukazom na § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) navrhuje, aby ústavný súd rozhodol o dočasnom opatrení a odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia okresného súdu do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Podľa sťažovateľky bez odloženia vykonateľnosti napadnutého uznesenia môže dôjsť k vydaniu uznesenia o zastavení konania [§ 14a ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“)]. Podaním doručeným ústavnému súdu 20. mája 2013 sťažovateľka doplnila svoju sťažnosť upresniac spisovú značku rozhodnutia, proti ktorému smeruje jej sťažnosť, ako aj jej návrh podľa § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľka, odvolávajúc sa na uvedenú argumentáciu, navrhuje, aby ústavný súd o jej sťažnosti rozhodol nálezom, ktorým vysloví porušenie ňou označených práv napadnutým uznesením, toto uznesenie zruší a vec vráti okresnému súdu na ďalšie konanie. Zároveň sa domáha priznania úhrady trov konania pred ústavným súdom.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Zo sťažnosti možno vyvodiť, že jej podstatou je námietka sťažovateľky, podľa ktorej uznesením okresného súdu č. k. 25 Cb/142/2010-286 z 2. apríla 2013 došlo k neprípustnému zásahu do jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to konkrétne vytváraním neprimeraných prekážok v jej prístupe k súdu, resp. odňatím možnosti konať pred súdom.

Podľa názoru ústavného súdu je v posudzovanom prípade zrejmé, že napadnutým uznesením okresného súdu k neprípustnému zásahu do označených práv sťažovateľky dôjsť nemohlo. Samotné vydanie napadnutého uznesenia, ale ani nadobudnutie právoplatnosti tohto uznesenia nemá totiž bez ďalšieho za následok stratu prístupu k súdu pre sťažovateľku. K takýmto dôsledkom by totiž mohlo dôjsť až prípadným vydaním uznesenia o zastavení konania v zmysle § 141a ods. 1 poslednej vety OSP, podľa ktorej ak navrhovateľ preddavok na trovy konania v určenej lehote nezloží a odporca, ktorý má povinnosť zložiť preddavok, ho zložil, súd konanie v lehote 15 dní od uplynutia lehoty na zloženie preddavku na trovy konania zastaví (obdobne pozri napr. II. ÚS 129/2012, II. ÚS 135/2012, IV. ÚS 624/2012, II. ÚS 142/2013, IV. ÚS 145/2013).

Na rozdiel od uznesenia o povinnosti zložiť preddavok v zmysle § 141a ods. 1 poslednej vety OSP proti uzneseniu o zastavení konania je prípustné odvolanie a vo vzťahu voči prípadnému nepriaznivému potvrdzujúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu prichádza do úvahy aj podanie dovolania, a to s prihliadnutím na dôvod uvedený § 237 písm. f) OSP. V rámci odvolacieho konania, ako aj v rámci dovolacieho konania proti prípadnému potvrdzujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu o zastavení konania bude mať sťažovateľka možnosť uplatňovať všetky tie zásadné námietky, ktoré sú obsahom sťažnosti podanej ústavnému súdu. Všeobecné súdy preto v takomto prípade budú mať možnosť skúmať, či prípadné zastavenie konania pre nezaplatenie preddavku na trovy konania je v danom prípade zlučiteľné s tými právami, porušenie ktorých sťažovateľka touto sťažnosťou namieta. Za týchto okolností ústavný súd považuje podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy za predčasné, keďže sťažovateľka bude mať v ďalšom priebehu konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 25 Cb/142/2010 k dispozícii účinné právne prostriedky na ochranu svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľky pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietol ako neprípustnú.

Nad rámec odôvodnenia tohto rozhodnutia ústavný súd považoval za potrebné vyjadriť sa aj k poukázaniu sťažovateľky na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 112/2012 zo 6. júna 2012. *V súvislosti s uvedeným ústavný súd nemôže spochybňovať, že v obdobnej právnej veci nálezom sp. zn. I. ÚS 112/2012 zo 6. júna 2012 vyslovil porušenie práv sťažovateľky podľa ústavy a dohovoru, ku ktorým malo dôjsť uznesením Okresného súdu Poprad č. k. 13 C 270/08-938 z 9. januára 2012, ktorým bola účastníkovi konania uložená povinnosť zložiť preddavok na trovy konania, avšak zároveň zdôrazňuje, že s prihliadnutím na ďalšiu rozhodovaciu činnosť ústavného súdu išlo o ojedinelý (menšinový) názor jedného zo senátov ústavného súdu, ktorého ojedinelosť preukazuje aj neskoršie uznesenie toho istého senátu (I. ÚS), ktorý v obdobnej veci uznesením sp. zn. I. ÚS 440/2012 z 3. októbra*

2012 (teda po vydaní uznesenia sp. zn. I. ÚS 112/2012) sťažnosť už meritórne neposudzoval, ale ju odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd o ďalších návrhoch sťažovateľky vrátane návrhu na odloženie vykonateľnosti napadnutého uznesenia nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. mája 2013